

Az uniós jegyzéken szereplő gerinces idegenhonos inváziós fajok humánus kezelése

Ondatra zibethicus Pézsmapocok

Elterjedés

A XX. század eleje óta terjedő faj, az 1950-es években már minden vizes élőhelyen elterjedt Magyarországon. Az utóbbi évtizedekben csökkent hazai állományának nagysága.

Vonatkozó jogszabályok

- 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról
- 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről
- 3/2001. (II. 23.) KöM–FVM–NKÖM–BM együttes rendelet az állatkert és az állatotthon létesítésének, működésének és fenntartásának részletes szabályairól
- 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól

Kezelési intézkedések

Az adatlapon összefoglalt információk a *Kézikönyv az uniós jegyzéken szereplő gerinces idegenhonos inváziós fajok humánus kezelése* című kiadványból származnak [ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm], melyből további, még részletesebb információk nyerhetők a konkrét kezelési intézkedésekről, eddigi tapasztalatokról. A kézikönyvben leírt kezelési intézkedések végrehajtása előtt ajánlott azok alkalmazásának teljes körű áttekintése, beleértve a hatékonyságot, az állatok jólétére gyakorolt lehetséges hatásokat és mellékhatásokat, valamint a helyi körülmények, a rendelkezésre álló erőforrások és kapacitások figyelembevételét.

A kézikönyv használóit arra kérjük, hogy azokat a kezeléseket alkalmazzák, melyek állatjóléti szempontból a legkedvezőbbek, értelemszerűen a tagállamok saját jogszabályi körülményeit figyelembe véve, anélkül, hogy veszélyeztetnék az intézkedések hatékonyságát. Fontos, hogy az intézkedések a lehető legkisebb mértékű szenvedést okozzák az állatoknak, de figyelembe kell venni egyéb szempontokat is, mint például a költségek, igények, hasznok, a megvalósíthatóság és a közvélemény esetleges vélekedése.

Az állatjóléti hatások értékelése és kategorizálása:

	Általános hatás a jólétre (5 terület) Az intézkedés jólétre gyakorolt hatását értékeli, kivéve az állat tényleges megölését (ha az intézkedés az állat életének kioltásával jár)			Halálozás módja Az állat életének kioltásának módszerének jóléti hatását értékeli (ha az intézkedés az állat életének kioltásával jár)		
Kategória	Nincs hatás (0)	Enyhe – Mérsékelt hatás (1)	Súlyos – Extrém hatás (2)	Azonnali halál (nincs szenvedés) [0]	Nem azonnali halál (enyhe – mérsékelt szenvedés) [1]	Nem azonnali halál (súlyos – extrém szenvedés) [2]

Módszer	Cél	Hatékonyság és költségek	Állatjóléti hatások kategóriái	
			Általános hatás a jólétre	Halálozás módja
Kémiai sterilizálás csaliban és injekcióval	Állomány-szabályozás	Bár a módszer potenciálisan elérhető a fajra (de legalábbis fejlesztés/tesztelés alatt áll), további részletekre van szükség az intézkedés tényleges hatékonyságával és költségeivel kapcsolatban. Általánosságban elmondható, hogy a nem szájon át alkalmazott fogamzásgátlók a legjobban egy szűk elterjedési területen belül élők, viszonylag kis létszámú állományok esetében alkalmazhatóak hatásosan. Amennyiben széles körben megoldott lenne fajspecifikus csalikon keresztül a szájon át történő beadás, úgy az nagymértékben megnövelné ezen szerek idegenhonos inváziós fajok elleni kezelési eszközként való alkalmazását.	(0) – (1)	NA
Vadászkutyák (nyomkövetés/ugatás)	Gyors kiirtás / Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	Bár a módszer potenciálisan elérhető a fajra, további részletekre van szükség az intézkedés tényleges hatékonyságával és költségeivel kapcsolatban.	(0) – (1)	NA
Júdás állatok	Potenciálisan elérhető	Bár a módszer potenciálisan elérhető a fajra, további részletekre van szükség az intézkedés tényleges hatékonyságával és költségeivel kapcsolatban.	(1)	NA
Lelövés	Gyors kiirtás / Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	A fegyverrel való vadászat széles körben használt eszköz a vadgazdálkodási ágazatban. Szelektív, nagy távolságból ejthetőek el az állatok, a fegyvereknek pedig széles választéka áll rendelkezésre. Bár a módszer potenciálisan elérhető a fajra, további részletekre van szükség az intézkedés tényleges hatékonyságával és költségeivel kapcsolatban.	(0) – (2)	[0] – [2]
Rugós csapdák	Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	Bár a módszer elérhető a fajra, további részletekre van szükség az intézkedés tényleges hatékonyságával és költségeivel kapcsolatban. Habár a csapdázás nagyon munkaidő-igényes és bizonyos terepen nehezen kivitelezhető, általánosságban véve hatékonynak tekinthető.	(1) – (2)	NA
Ketreccsapdák	Kiirtás / Állomány-szabályozás / Elszigetelés	Széles körben alkalmazták már állomány-szabályozásra, beleértve sikeres kiirtási programokat is. Ugyanakkor további részletekre van szükség az intézkedés tényleges hatékonyságával és költségeivel kapcsolatban. Ahol a kiirtás a cél, a legjobb a csapdákat más módszerrel kombinálva használni, hiszen bizonyosan lesznek olyan egyedek, melyek el fogják kerülni ezeket. Állomány-szabályozásra is alkalmas a módszer, de igen nagy időráfordításra van hozzá szükség.	(0)	[0] – [2]

Módszerek az elpusztításra/eltávolításra a megfogást követően

Módszer	Állatjóléti hatások kategóriái	
	Általános hatás a jólétre	Halálozás módja
Eutanázia injekcióval	(0) – (1)	[0] – [1]
Fogságban tartás	(1)	NA
Lelövés	(1)	[0]
Sebészeti sterilizálás	(1)	NA

Dátum: 2022.09.08.

Forrás

A kézikönyv az Európai Bizottság idegenhonos inváziós fajokat bemutató oldalán érhető el: ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

Fotó forrása: *Ondatra zibethicus* Pézsmapocok © Tom Koerner/USFWS CC BY 2.0

Felelősségi nyilatkozat: Ez a kérdőív a 07.027746/2019/812504/SER/ENV.D.2. számú szerződés keretében készült („Az idegenhonos inváziós fajok humánus kezelésére vonatkozó legjobb gyakorlatok meghatározása, értékelése, megosztása és terjesztése”). A bemutatott információk és vélemények nem feltétlenül minden részletre kiterjedőek és nem feltétlenül tükrözik az Európai Bizottság, az IUCN, az APHA, az Eurogroup for Animals, az EAZA, a Newcastle University vagy az EAR hivatalos véleményét. A Bizottság nem garantálja a jelen dokumentumban szereplő adatok hitelességét. Sem a Bizottság, sem az IUCN, vagy az ő nevükben eljáró személyek, beleértve a dokumentumok szerzőit és az abban résztvevőket, nem vonható felelősségre az abban foglalt információk felhasználásáért. A sokszorosítása forrás megjelölésével engedélyezett.

Visszajelzés: Várjuk azokat a megjegyzéseket, amelyek elősegíthetik a dokumentum fejlesztését. Kérjük, észrevételeit e-mailben küldje el az ENV-IAS@ec.europa.eu e-mail címre.